

Collecteurs

Half acht s,avonds.

Over de woonwijk “het Veld”, gelegen tussen verwaarloosde velden, de grootste eiermijn van Europa, een voetbalveld, een ziekenhuis en het grootste rangeerterrein van Nederland, hing nog de middagzon.

De bewoners van de straten zaten er op de zelfde wijze op de stoep van hun huis.

Op de straat werd er aan bromfietsen en afgetakelde legervoertuigen gesleuteld. Een aftandse Amerikaanse slee stond op blokken. Een plas olie stak donker af, vliegen zoemden en het rook naar benzine. Plavuizen waren door kinderen gewipt om knikkergeten te maken.

De kleine huisje leken op hofjes, compleet met een lindeboom voor het venster.

Het leven speelde zich op straat af en een bonte verzameling van mensen zat letterlijk op de stoep. Deze wijk van Roermond, een stad van veertig rangen en standen, had geen status.

Zij was gebouwd buiten het centrum en bedoeld voor arbeiders, mijnwerkers, ambulante handelaars van oud papier, oude metalen, circusklanten, scharensliiep, marskramers, stoffen - en tapijten venters, olieventer en een lantaarnman die elke avond de gaslampen uitdraaide.

De meeste hadden Franse namen afkomstig uit een ver verleden toen Napoleon in deze stad heerste.

Naar deze wijk fietsten wij om voor de eerste keer ons nieuwe baantje uit te oefenen.

Wij waren “collecteurs van de plaatselijke toneelvereniging Gelre”.

Elke maand werd van ons verwacht bij zeshonderd donateurs hun maandelijks contributie te innen. Een kruiwagen was nodig om zo, n pracht baant te bemachtigen.

Mijn vader was actief in het verenigingsleven in de stad en aan de kapel in t, Zandt.

Zijn vriend Henk Geurts was animator van de toneelvereniging maar ook sterspeler, bestuur, technische dienst, advertentieverkoper van het programma en niet te vergeten het idool van veel vrouwen. Henk, die uit een rasartiesten familie stamde, was chef vertegenwoordiger van een levensmiddelen bedrijf en liep altijd parmantig met zijn wipneus in de wind, getooid met een vlinderstrik. Waar hij kwam was het lachen geblazen en vooral wanneer hij samen met zijn nog kleinere vader optrad braken mensen de zaal af.

Onze vader schakelde Henk bij activiteiten in als cabaretier voor jaarvergaderingen. Dat was een uitvinding van mijn vader om mensen naar vergaderingen te krijgen. Ook ter opluistering van autozegeningen (om de kas van een bouwpastoor te spekken), jubileum feesten of gewoon een optreden tijdens het Putfeest. Dikwijls liepen de vergaderingen bij ons thuis uit de hand wanneer de goedgebekte reizigers bij elkaar kwamen en mijn vader als aangever van Henk de zaak aan de gang bracht en er een stevige neut gedronken werd.

Voor iets hoort iets.

Onze vader werd penningmeester van speelgroep Gelre.

Zeshonderd donateurs op papier staat goed.

Wanneer zij niet betalen heeft de penningmeester een probleem.

Hoe incasseer je in een volkswijk die bestaat uit werklozen, dag -en weeklooners.

Vrijdags na het werk doken ze stevast de cafés in om ook het huishoudgeld van moeders er door te draaien. De gepensioneerde Pierre, belast met de donateurs, stopt met de hopeloze taak die contributies op te halen.

“Zoveel werk ben ik niet gewend, ‘moppert de gewezen ambtenaar.

Het bestuur koos voor “verjonging”!

'Jongens! Een leuke bijverdienste.

Maandelijks zeshonderd kwartjes ophalen', had onze vader opgetogen geroepen.

'Wat moeten jullie,' zegt een zwaar getatoeëerde man met blote bast vol zwarte haren en spieren als staalkabels.

'Wij zijn van de speelgroep Gelre. U bent donateur en zou elke maand een kwartje betalen'.

'Daar weet ik niets van,' snauwt de man.

'U heet toch Lejeune. U staat wel op de lijst.'

'Krijg de klere', en hij spuugt op de grond

'Dat zal wel iets van mijn wijf zijn. Jongens ga voetballen, dat wijvengedoe.

Hier heb je een kwartje en wegwezen''.

Die eerste avond hebben wij weinig succes en zijn danig geschrokken van de toestand van een paar straten in de wijk waar mensen van slecht allooi wonen.

Trouwens van de lijst klopt niets.

Adressen niet, namen niet en indien wel juist dan weten zij nergens van of doen niet open.

Wij beseffen. Het mooie baantje wordt een hele klus.

Thuis gekomen laten wij niets van onze teleurstelling merken.

Wij repeteren nog een keer de act om feestjes op te luisteren. Die heeft Henk speciaal voor ons geschreven. De titel 'wij zijn véél te moe, 'is heel toepasselijk zegt Jan ironisch.

'Zou hij het geweten hebben van die onmogelijke opdracht?'

Wij spreken af de lijst kloppend te maken, zoveel mogelijk kwartjes op te halen en verder te zien hoe het afloopt.

Dan, een geluk bij een ongeluk.

Onze Opa uit Rotterdam komt op bezoek en heeft oude boeken meegebracht.

Met rode oortjes lezen wij over de successen van top verkopers. Het ging over het succes van de olieverkoper Shell, de zeep van Unilever, Plessman van de KLM, Times de kranten verkoper, over Fokker, de lampen van Philips en andere dingenmakers.

Omdat wij nu eenmaal veel te moe waren om hard te werken, delibereerden wij langdurig in het geheim over ons probleem De aanpak moest veranderen was onze conclusie!

1. Wéét met wie je praat.
2. Vrouwen zijn anders dan Mannen.
3. Zeg nooit nee, blijf lachen -en positief.
4. Hou het eenvoudig.

Gewapend met deze kennis gaan wij weer op stap.

Ieder neemt een kant van de Gulickerstraat en omdat die als gevaarlijk bekend staat.

houden wij elkaar in het oog.

Bij de voordeur stond een flonkerden Zundap met een zit vol kopspijkers.

Ik schaamde me, zagen ons zeker als controleurs van de pastoor.

Stom onze kleding was te netjes. Zo iemand moest in deze straat wantrouwen opwekken.

Snel haalde ik mijn hemd uit de broek, liet een kous onder mijn korte broek zakken en smeerde wat olie op mijn neus. Slordig genoeg, dacht ik.

Er lag een jongen met een been onder een oude auto,

De deur was verwaarloosd, er was bel noch naamplaatje.

Uit een WC raampje hing een rafelig stukje touw.

"Hier woont toch Belancour "

""Je mot aan het touw trekken. Ga naar binnen."

Schuchter loop ik naar binnen.

Zag alleen een vrouw breeduit op een bank liggen: ze was dik, zware hals en keek apathisch langs me heen.

"Hallo.", geen beweging ,ik bleef haar aankijken.

Bewegingsloos.

Hoorde een grammfoon met de slager "Het zwarte goud ".

Hier zal wel een mijnwerker wonen, dacht ik en schraapte mijn keel.

De vrouw stond langzaam op. ' Wat mot je ''

'Mevrouw Belancour. Ik ben van de speelgroep Gelre en kom contributie ophalen'.

Zij kijkt me wantrouwig aan.

'De groeten van Henk Geurts en deze foto is voor U. Heeft ie speciaal voor U ondertekend.'

"De rode ogen van de vrouw blinken, tranen wellen op"

Ik grijp mijn kans en zeg.

'Als U een gulden geeft dan is er voor vier maanden betaald.

'Äch, jongen,' zucht zij en diept uit de keukenlade een blikje op en ledigt die op het plakkerig keukenzeil. Begint dan zuchtend te tellen.

Met al die centen, stuivers en een verloren nikkelen dubbeltje schoot dat niet op.

'Laat ik U helpen mevrouw '. De keukentafel ligt snel vol rijtjes gesorteerde koperen munten. 'Dat is genoeg voor een heel jaar, dit is drie gulden.

Dan heeft U voor het gehele jaar betaald , dan hoef ik niet elke maand bij U langs te komen.

Dan mag U ook de kledkamer van Henk bezoeken''

Het lukt en opgewonden loop ik met een pond aan munten de deur uit.

Kassa!

Vol vertrouwen klop ik op de volgende deur.

'Goedenavond Meneer Lejeune', oei wat heeft die man een snor.

Met de mannen aanpak begin ik.

'Klote dat RFC met 4-1 verloren heeft'.

Hij kijkt me nors aan, maar lachend vervolg ik,

'Maar U heeft bij de zangkanaries, afdeling putters, de tweede prijs gewonnen. Proficiat''.

"Hoe weet je dat?"

"Staat in Gazet, heel de stad spreekt erover', wist ik vanuit de krant maar de rest was gelogen.

'Dat ik juist nu de contributie van Gelre kom ophalen, dat is wel mazzel.

U wilt beslist wel voor het heel jaar, dat is 12 kwartjes, betalen?'

Ook deze keer lukt het foeffe.

Jan is bij zijn mannenaanpak helemaal brutaal.

Die gaat de cafés binnen. Er wordt gebiljart, getoept en gewoon aan de tap gehangen.

Omdat wij lid waren bij de tegenpartij SWIFT kende hij vaders met naam die ook op de lijst stonden. Handig maakte hij er gebruik van. 'Je zoon Peter heeft een prachtig doelpunt tegen SWIFT gemaakt. De A1 van RFC is weer onverslaanbaar dit jaar'.

Omdat SWIFT uit de Stad de doodsvijand van RFC van 't Veld is, bleek deze opening raak.

De mannen klaptten op zijn schouders en boden een bier aan.

Gemakkelijk inde hij bij meer mannen achterstallige contributie

Ook werd er en passant een nieuwe donateur geworven die meteen betaalde.

"Bier is niks, smaakt niet lekker,' vertelde Jan later.

Zoveel mogelijk in een klap binnen halen is onze onderlinge afspraak. Dat is in ons voordeel.

Bij de eerste afdracht van het geld was het bestuur meer dan tevreden geweest.

Na wat onderhandelen was een afspraak gemaakt.

Ons betoog: ‘ zeshonderd donateurs maal twaalf maanden maakt zeven duizend bezoeken. Dat zijn honderd maal 70 donateurs per ronde. Dat is een heel jaar twee keer per week en dat is veel werk, werd voor zoete koek aangenomen.

Het werd een behoorlijk vast bedrag over het jaar. Daar stonden wij op.
‘Foi is voor jullie,’ had Henk ons toegeworpen.

Al doende leren wij de buurtbewoners kennen en werd methodisch de lijst afgewerkt. Gelukkig lukt het de meerderheid tot betaling per jaar -of kwartaal te verleiden. Er bleven wel wat hardnekkige gevallen bestaan. Het heeft niet veel gescheeld of het leven van Jan had een totaal andere wending genomen.

Op een avond ging hij op stap om tien speciale vrouwen gevallen, te behandelen. Daarvoor was hij op zijn best gekleed compleet met verse foto,s van het idool. Een alleenstaande vrouw nodigt de collecteur uit een kopje thee te drinken. ‘Dat heb je wel verdiend na zoveel werk’.
Haar dochter, even oud als mijn broer, zit verlegen met haar lange zwarte paardenstaart te spelen. Moeders doet moeite het ijs te breken maar meer dan giechelen doet het meisje niet. Aan de huiskamer kan je zien dat er geen man woont.
De vrouw is aller vriendelijks en de blonde collecteur denkt dat dit “geval” geklaard is. Een vergissing. Ze betaalt liever per maand.
‘Hoe heet je eigenlijk’ vraagt ze,’ Ooh Jan, leuke naam. Mijn dochter Lenie’, zij stoot het meisje dwingend aan,’ zal het leuk vinden samen een rondje te fietsen’.
‘Dat kan niet stottert Jan,moet nog meer mensen bezoeken’.
‘Nou, tot de volgend keer maar weer’, groet de koppelaarster bij het afscheid.
Zo komt dat het mijn broer regelmatig extra contributie gaat ophalen.
Na verloop van tijd heeft moeder kennelijk resultaat geboekt en zie ik mijn broer met een zigeunerachtige meisje, zij draagt een lange paardenstaart, fietsen.
Hij sprak er nooit over en werd boos als ik over zijn verkering lachte.
Dat verliep stroef temeer het kind niet in onze vrienden kring werd opgenomen.
Jan was trouwens niet bijster op meisjes gesteld.
Evenmin ging ze naar onze dansles of Instuif in de stad.
Toen de moeder beseftte dat het niets werd en zij namens haar dochter een blauwtje liep, annuleerde zij prompt haar donateurschap!

Opa had weer eens gelijk gehad.
‘Nooit zaken met privé vermengen,’ had hij ons gezegd, ‘daar komt gedonder van.’
Het tweede jaar hebben wij geogst van onze aanpak maar waren plotseling Collecteur af. Incasso was eenvoudig geworden.
‘Betaling alleen nog per jaar,’ besloot het bestuur,’ daarom betalen wij minder.’
Te weinig voor ons, inmiddels ervaren collecteurs!
Geen ramp, positief blijven.
Inderdaad boden zich snel betere mogelijkheden aan.
De kersenhandel.

ajb